

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

12 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegul penal în componența :
președinte – Constantin Gurschi,
judecători – Ion Arhiliuc și Liliana Catan,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de petiționarul Gușovschi Sergiu, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 septembrie 2013,

C O N S T A T Ă :

1. La Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău s-a adresat cu o plîngere petiționarul Gușovschi S., în ordinea art. 313 CPP, împotriva ordonanței procurorului din procuratura mun. Chișinău, Stoicev D., din data de 08.11.2012, de refuz în pornirea urmăririi penale, solicitînd declararea nulității ordonanței respective, cu obligarea procurorului de a porni procesul penal în privința persoanelor menționate în plîngerea sa.

În motivarea plîngerii înaintate Gușovschi S. a invocat că ordonanța din 18.11.2012 este una ilegală, se întemeiază doar pe invenții, falsuri, fiind tănuite documentele veridice cu consecințe extrem de grave pentru familia Gușovschi. Cît privește starea sănătății a petiționarului, faptele precum că dînsul este bolnav mintal, nu corespund realității, deoarece petiționarul nu suferă de careva boli psihice, fapt confirmat prin hotărîrea Prezidiului CSJ și expertiza efectuată în or. Moscova a Federației Ruse, unde este indicat că cet. Gușovschi S. nu a suferit de vre-o afecțiune mintală, iar prin eliberarea unei asemenea informații i s-au adus prejudicii grave familiei sale.

2. Prin încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04.09.2013, plîngerea înaintată de Gușovschi S. a fost respinsă ca neîntemeiată, cu menținerea ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 08.11.2012 emisă de procurorul în procuratura mun. Chișinău, Stoicev D..

3. În motivarea soluției adoptate, instanța a menționat că petiționarul nu a ținut seama de prevederile art. 313 alin. (1) CPP, care stipulează că plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuțit, învinuit, apărător, partea vătămătată, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către

procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

Art. 287 alin. (2) CPP, reglementează că, reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire. Alin. (4) al aceluiași articol prevede că, în cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai tîrziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei sau de scoatere a persoanei de sub urmărire. Concomitent, alin. (3) al aceluiași articol în mod expres arată că nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din Convenție.

Potrivit materialului de refuz nr. 255 ac/12, s-a stabilit că la 26.09.2012, 27.09.2012 și la 03.10.2012, petiționarul Gușovschi S. a depus plîngere în adresa Procuraturii Generale, prin care a solicitat tragerea la răspundere penală a persoanelor vinovate referitor la pretinsele acțiuni ilegale de internare și luare la evidență a lui Gușovschi S. în instituțiile medicale de psihiatrie.

Judecătorul de instrucție a menționat că, nu poate fi invocat ca temei de declarare nulă a ordonanței din 08.11.2012 de refuz în pornirea urmăririi penale, faptul efectuării superficiale a urmăririi penale fără a elucida complet și obiectiv toate circumstanțele cauzei, fără a ține cont de prevederile art. 287 alin. (4) CPP, care în mod expres stipulează că reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărîrea respectivă.

Totodată, nu servește ca motiv de declare nulă a ordonanței menționate, presupunerea petiționarului că controlul efectuat de procuror este superficial.

Instanța a menționat că ordonanța din 08.11.2012 de refuz în pornirea urmăririi penale, este întemeiată în baza probelor administrate, iar la adoptarea acesteia au fost respectate întocmai prevederile art. 19 alin. (3) și 254 CPP și organul de urmărire penală, corect a menționat că, în acțiunile lui M. Cucu și I. Catrinici, la eliberarea informației în baza solicitării organelor de resort, lipsesc elementele constitutive ale vreunei infracțiuni.

Or, în circumstanțele menționate, în cazul cînd petiționarului i-au fost cauzate careva prejudicii prin eliberarea informației de către IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie mun. Chișinău, acesta urmează să se adreseze în ordinea procedurii civile, pentru satisfacerea pretențiilor sale.

De asemenea, dispoziția art. 313 alin. (5) CPP, prevede că judecătorul de instrucție, constatînd că actele sau acțiunile atacate au fost efectuate în conformitate cu legea și că

drepturile sau libertățile omului sau ale persoanei juridice nu au fost încălcate, pronunță o încheiere despre respingerea plîngerii înaintate.

Astfel, avînd în vedere că, de către instanță nu s-au stabilit fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, care ar fi afectat ordonanța adoptată la 08.11.2012, nu poate fi declarată nulă ordonanța contestată.

Totodată, instanța menționează că, art. 313 alin. (3) CPP, prevede că plîngerea poate fi înaintată, în termen de 10 zile, judecătorului de instrucție la locul aflării organului care a admis încălcarea.

Instanța a reținut că, copia ordonanței de refuz în pornirea urmăririi penale din 08.11.2012, a fost înmînată petiționarului la data de 23.12.2012, contra semnătură, iar de la momentul emiterii ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 08.11.2012, au trecut mai mult de 10 zile și n-au fost prezentate careva temeuri pentru repunerea în termen a plîngerii și nici nu s-a solicitat repunerea în termen de către petiționar.

4. La 06.11.2013, încheierea nominalizată a fost atacată cu recurs în anulare de către Gușovschi S., prin care solicită casarea încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04.09.2013, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în aceeași instanță, altui judecător de instrucție.

Ulterior, prin suplimentul la recursul în anulare din 11.11.2013, petiționarul a invocat că eronat judecătorul de instrucție i-a respins plîngerea sa, ca depusă peste termen, din motiv că dînsul a atacat ordonanța la procurorul ierarhic superior, chiar în ziua cînd i s-a remis copia ordonanței menționate.

În drept, recursul în anulare declarat se întemeiază pe prevederile art. 453 alin. (1) CPP.

5. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în baza materialelor dosarului și în raport cu motivele invocate, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, pentru următoarele considerente.

În temeiul art. 453 CPP, raportat la prevederile art. 6 pct. 44), 22 alin. (3) CPP, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărîrile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărîrea atacată, inclusiv cînd Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărîrea pronunțată, se consideră încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit dispoziției art. 452 CPP, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărîrilor judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

În continuare, Colegiul penal specifică că, la 27.10.2012 a intrat în vigoare Legea nr. 66 din 05.04.2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. Potrivit pct. 144 al art.(1) din legea menționată, prevederile expuse în alin.(2) și (3) din art.452 CPP au fost abrogate.

Alin. (3) al art. 452 CPP, pînă la abrogare, prevedea că persoanele menționate la art. 313 alin. (1) CPP, precum și Procurorul General și adjuncții acestuia, pot declara recurs în anulare împotriva încheierilor irevocabile a judecătorului de instrucție cu privire la pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale în cazurile prevăzute la art.453 CPP.

În speța în cauză, recursul în anulare a fost depus la 06 noiembrie 2013, și cererea suplimentară la recursul în anulare din 11 noiembrie 2014, deci după intrarea în vigoare a legii menționate.

În consecință, pornind de la dispoziția art. 3 CPP, se menționează că în desfășurarea procesului penal se aplică legea procesuală care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

Legea procesual penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile acesteia, în perioada de tranziție la o nouă lege procesual penală, pot rămîne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă, cu condiția că caracterul ultraactiv al normei trebuie să fie reglementat expres de legea nouă.

Dat fiind faptul, că în dispozițiile art. II din Legea nr. 66 din 05.04. 2012 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, nu este prevăzut caracterul ultraactiv al prevederilor art. 452 alin. (3) CPP, în redacția de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 66, care prevedea posibilitatea contestării cu recurs în anulare și a încheierilor irevocabile adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, recursul în anulare depus de recurenți urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind utilizată o cale de atac neprevăzută de lege pentru asemenea hotărîri judecătorești.

Un alt argument în sprijinul soluției adoptate îl constituie faptul că, potrivit art. 313 alin. (6) CPP, încheierile judecătorului de instrucție, adoptate pe marginea examinării plîngerilor declarate împotriva ordonanțelor procurorului privind încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale cu reluarea urmăririi penale sînt hotărîri irevocabile, iar căile de atac împotriva acestora pot fi exercitate în strictă conformitate cu legea, de la care nu se permite nici o derogare.

Principiul irevocabilității hotărîrii judecătorești rezultă din principiul stabilității și siguranței raporturilor juridice, element esențial al preeminenței dreptului într-o societate democratică, așa cum este consacrat și în preambulul Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Or, la caz, se menționează că dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința acelor hotărîri judecătorești irevocabile, care au epuizat căile ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea a II-a a Codului de procedură penală – calea apelului și a recursului ordinar.

Prin urmare, din interpretarea dispozițiilor legale sus-menționate raportate la cauza dată rezultă că, în ceea ce privește încheierea judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, aceasta nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute de alin.(1) art. 452 CPP, care pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva încheierii judecătorului de instrucție, care este irevocabilă, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare.

Eliminarea căilor extraordinare de atac în această materie este justificată și de caracterul special al procedurii instituite de prevederile art. 313 CPP, legiuitorul urmărind astfel să asigure celeritatea acesteia și obținerea în mod rapid a unei hotărâri irevocabile și definitive prin care să fie exercitat controlul judiciar asupra acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitatea specială de investigații, pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

În final, concluzionând asupra celor expuse, statuăm că noile modificări survenite în procedura penală, permit de a conchide că hotărârile adoptate de judecătorul de instrucție în ordinea art.313 CPP, privind pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărire penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, începând cu 27 octombrie 2012, nu mai pot fi examinate în ordinea recursului în anulare.

6. În conformitate cu art. 456 și art. 432 Codul de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de petiționarul Gușovschi Sergiu, împotriva încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 septembrie 2013.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 19 februarie 2014.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecător

Ion Arhiliuc

Judecător

Liliana Catan